

Rúsdrekka- og Narkotikaráðið mælir til:

Fríari rúsdrekkalóg

Núverandi rúsdrekkalóg er ómøgulig at umsita hjá myndugleikunum. Lóggávan eigur at verða broytt, soleiðis at rúsdrekka bæði kann keypast og bryggjast í Føroyum. Eisini eigur einkarsøla at setast á stovn í hvørjari sýslu. Eisini eigur loyvi at verða givið til rúsdrekkaútskeinking. Hetta sigur Rúsdrekka- og Narkotikaráðið í einum álitum tað hevur latið gera í sambandi við ætlanina at broyta núverandi rúsdrekkalóg. Ráðið mælir eisini til, at aldursmark fyri at keypa rúsdrekka eigur at vera 18 ár. Hetta eru nakrar av niðurstøðunum, sum Ráðið hevur gjørt. Í niðurstøðuni stendur annars:

Visast skal fyrst á, at hetta álit bert snýr seg um rúsdrekka-politikk og ikki um politikk viðvíkjandi øðrum rúsandi ella narkotiskum evni.

Visandi til hjálægda tilfar, har rúsdrekka-politikkur verður sæddur frá ymiskum síðum, av teim ymisku ráðslimum, umboðandi hvønn sín tætt í tilmæna samfelagslívnum og av umboðum fyri ymsar felagsskapir, á sannar ráðið, at ein virkin rúsdrekka-politikkur eigur at vera fleirtáttadur, men lagast til, so hann er tíðarhóskandi.

Við søguligum atlit kann ein siga, at tað altíð hevur verið áhugi fyri rúsdrekka-politikki í breiðari merking. Visast kann t.d. á lóggávuna um, hvussu rúsdrekka skal keypast og seljast, og til ymisk felag og rørsur, sum bæði áður og nú, eru virkin, bæði beinleiðis og óbeinleiðis. Eisini skal verða víst á, at bæði gjøgnum tey almennu víðgerðartilboðini og gjøgnum tey serligu víðgerðartilboðini, sum komin eru afturat tey seinnu árin, hevur verið ríkin ein rúsdrekka-politikkur.

Ráðið á sannar eisini, at í einum virknum rúsdrekka-politikki verður mett sum klókast, ikki uppá forðing, at sleppa nøkrum móguleika upp á fjall. Við hesum verður norðurlendsk siðvenja hesum viðvíkjandi fylgd, tó burtursæð frá Danmark, sum hevur slept hugsanini um at tálma sjálvari søluni. Hini norðanlondini leggja tó framvegis dent á júst henda tættin í rúsdrekka-politikkinum. Málið hevur verið frammi, m.a. í kjakinum um víðurskiptini millum norðanlond og EF.

Rúsdrekka-politikkur kann sjálvandi býttast upp á ymiskan hátt. Fyri-

brigdið rúsdrekka kann t.d. siggjast út frá einari útboðssíðu (hvussu atgongdin er til rúsdrekka, hvussu dyrt tað er) og frá einari eftirspurningssíðu (hvussu eftirspurningurin er, hvussu nýtsumynstrið er, hvussu misbrúksmynstrið er).

Ásannandi eitt ávíst samband millum hesi fyrbrigdi, heldur ráðið, at ein fleirtáttadur rúsdrekka-politikkur í hvussu so er eigur at umfata fyra øki:

1. Lóggávu um, hvussu rúsdrekka kann seljast, keypast og nýtast.
2. Einum virknum prispolitikki.
3. Fyribyrgjandi og upplýsandi tiltøkum.
4. Viðgerð, eftirviðgerð og umsorgan.

Samlað um hesar tættir kann ein siga viðvíkjandi 1 og 2 at flestu visindamenn halda, at samanlagt er eitt ávíst samband millum tað samlaða forbrúkið í einum landi, og teir samlaðu trupulleikarnar. Millum annað tí hevur WHO sett sum mál, at tálma og fáa minkað forbrúkið sum heild.

Ráðið metir, at forbrúkið í ein ávisan mun hevur verið tálmað við núverandi rúsdrekkalóg, tó hevur ein «kassamentalitetur» útviklað seg og lógin hevur vist seg at vera ómøgulig at umsita hjá myndugleikunum. Við í tilmælinum eru tí eisini uppskot um broytingar av núverandi skipan.

Viðvíkjandi 1.

Lóggáva um hvussu rúsdrekka kann seljast, keypast og nýtast.

Ráðið hevur ta prinsipiellu stöðu, at frægast hevði verið, at broytt lóggávuna, til at verið meira álik lóggávuni í Íslandi ella Noregi. Tað er

eisini ráðsins prinsipiella stöða, at heilsulig sjónarmið eiga at vera stöði undir lóginum um rúsdrekka-sølu og -nýtslu.

Mett verður tiskil, at ávis «vanliggering» eigur at fara fram soleiðis, at rúsdrekka kann keypast og bryggjast í Føroyum.

Hinvegin — fyri at tálma ovurnýtslu og misbrúki — eigur henda «vanliggering» tó ikki at fara longur, enn at rúsdrekka framvegis skal seljast á serligan hátt — í einkarsølu, við sølubúð í hvørjari sýslu. Tað er avgerandi at talið av sølubúðum verður avmarkað til tess at tálma forbrúkinum.

Eitt avmarkað tal av loyvvum eiga at verða givin til rúsdrekkaútskeinking (til at drekka á staðnum). Skeinkingarstöðini eiga at verða á einum slíkum stöði, at tey kunnu javnmetast við góðar matstovur.

Einfaldar reglur skulu gera tað móguligt hjá myndugleikunum at halda eyga við, at lógin verður hildin.

Endamálið hjá Einkarsøluni eigur ikki bert at vera søla av rúsdrekka, men eisini at verja almannaheilsuna imóti rúsdrekka-skaðum. Tí eigur ikki at verða loyvt at lýsa (reklamera) við rúsdrekka, men hinvegin eigur Einkarsølan at taka lut í upplýsandi tiltøkum um rúsdrekka og vandar við rúsdrekka. Eisini eigur at verða við í reglugerðini fyri Einkarsøluna, at ein partur av vinninginum fer til upplýsing, fyribyrging og viðgerð.

Ráðið mælir ikki til persónbundna skamtan, og skal gera vart við, at meðan tað ber til at skipa fyri skamtan innan einkarsøluna, er tað neyvnan gjørligt á skeinkingarstöðum.

Ráðið heldur at aldurs-

markið at keypa rúsdrekka eigur at vera 18 ár, t.v.s. tá fólk gerast myndug.

Í Rúsdrekka- og Narkotikaráðnum hava sitið August G. Wang, Pál Weihe, Johnny Winther Holbech, Gunna Thomsen, Uni Vestureið, Olaus Jespersen, Torbjørn Mikkelsen og Lars Holst

Dýrari brennivín!

Prispolitikkur eigur at verða brúktur tilvitandi í royndunum at minka um rúsdrekka-misnýtsluna. Avgjöld og vinningur eiga at verða brúkt sum stýringsamboð í rúsdrekka-politikkinum heldur Rúsdrekka- og Narkotikaráðið. Um at brúka virknan prispolitik í sambandi við broytingar í rúsdrekka-lógini sigur Ráðið m.a.:

Viðvíkjandi 2.

2. Ein virkin prispolitikkur.

Flestu granskarar á-

sanna, at prislegan er rættuliga avgerandi fyri nýtsumongdina, og hevur eisini eina ávís ávirkan á

misnýtsluna. Ráðið metir tí, at ein prispolitikkur eigur at verða brúktur tilvitandi. Hetta skal skiljast á tann hátt, at avgjöld og vinningur eiga at verða brúkt sum stýringsamboð í rúsdrekka-politikkinum.

Í sambandi við rúsdrekka-sølu her á landi, eigur tað tí at verða gjørt ein skipan, har Einkarsølan — saman við landsstýrinum — eftir tilmæli frá Rúsdrekka- og narkotikaráðnum — tillagar prís, so forbrúkið sum heild verður tálmað, tá ið hetta visir seg neyðugt. Henda tálming er í tráð við tað áðurnevnda heilsuliga aðalsjónarmiðið um rúsdrekka-sølu.

